

Bilag 3

Til Økonomiudvalget (ØU)

Høringsnotat for intern høring af udkast til revideret Uddannelsesklausul og tilhørende vejledninger

Resumé

Udkast til revideret klausultekst og de dertilhørende vejledninger har været i intern høring i Københavns Kommunes (KK's) forvaltninger samt følgende koncernenheder i Økonomiforvaltningen (ØKF): Byggeri København (ByK), Københavns Ejendomme (KEJD) og Koncern IT (KIT). Høringsperioden løb fra den 4. september 2024 til den 3. oktober 2024.

Sagsfremstilling

Der er modtaget i alt fem høringssvar med bemærkninger i den interne høringsperiode.

Følgende høringssvar har oplyst, at man ingen bemærkninger har til uddannelsesklausuludkastet:

- Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF)
- Socialforvaltningen (SOF)
- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF)
- KIT

Følgende høringssvar er kommet med bemærkninger til uddannelsesklausuludkastet:

- Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF)
- Kultur- og Fritidsforvaltningen (KFF)
- Teknik- og Miljøforvaltningen (TMF)
- Økonomiforvaltningen (ØKF)
- Koncernenhederne i ØKF: ByK og KEJD (fælles bemærkninger)

Herunder bliver de indkomne bemærkninger til revideret Uddannelsesklausul gennemgået sammen med Koncernservices (KS') bemærkninger til disse. Strukturen følger Uddannelsesklausulens tredelte opsætning, og i de sidste afsnit behandles desuden forslaget til ny model for beregning og fastsættelse af krav til antal elev-/lærlingeårsværk, ligesom der kommenteres på generelle høringssvar. Sproglige rettelser og forslag til præciseringer er som udgangspunkt indarbejdet i materialet uden kommentarer.

01-04-2025

Sagsnummer i F2
2025 - 3864

Dokumentnummer i F2
7334607

Sagsnummer eDoc
2025-0064249

Sagsbehandler
Jonas Rønsholt Rasmussen

Det bemærkes at høringsmaterialet indeholdt et forslag om mulighed for bonus for overpræstation af Uddannelsesklausulkraft. Forslaget er imidlertid udgået, da finansiering af puljen til udbetaling af bonus ikke indgår i aftalen om KK's Budget 2026.

1. Forpligtigelsen

Der er i den interne høring ikke afgivet høringssvar der angår den opdaterede og udvidede forpligtelse i Uddannelsesklausulen.

2. Dokumentationskrav

ByK/KEJD bemærker, at de anser de udvidede dokumentationskrav som hensigtsmæssige, idet de vil medvirke til at sikre løbende dialoger og dermed mindske risiko for overtrædelse af forpligtigelsen.

ByK/KEJD bemærker samtidig, at de øgede dokumentationskrav kan medføre forhøjede risikovurderinger hos Leverandørerne og dermed potentielt højere entrepriserummer, omend det af ByK/KEJD vurderes, at denne risiko i praksis vil være lav. ByK/KEJD efterspørger desuden en præcisering af, hvornår "Den dynamiske uddannelsesplan" skal afleveres af Leverandøren.

TMF foreslår, at de udvidede dokumentationskrav i udkastet minimeres, herunder at kravet om udarbejdelse af en dynamisk uddannelsesplan indsnævres, samt at kravet om kvartalsvise statusopgørelser tages ud. TMF lægger i den forbindelse op til, at det alene er Projektlederen, der fører tilsyn med Leverandørens løbende opfyldelse af forpligtigelserne i Uddannelsesklausulen.

KS bemærker, at der er indført præcisering af, hvornår "Den dynamiske uddannelsesplan" skal afleveres, idet det fastslås, at planen skal afleveres senest tre måneder efter, at Leverandøren er opstartet/har påbegyndt leverancen af kontraktens/aftalens genstand.

KS anbefaler, at de øgede dokumentationskrav i forslaget fastholdes, idet de er udviklet og afprøvet i tæt samarbejde med Bygherreforeningen, der har faciliteret en bred erfaringsopsamling samt en udviklingsproces blandt såvel bygherrer som entreprenører. Et arbejde der har resulteret i et sæt nye anbefalinger til branchen om anvendelse af uddannelsesklausuler. KS har selv siden 2020 i forlængelse af "Den dialogbaserede opfølgning" på klausulens krav, i praksis afprøvet de anbefalinger der nu foreslås implementeret og KS vurderer på den baggrund, at forstærkede proceskrav vil understøtte Leverandørernes og Støtte-/Tilskudsmodtageres uddannelsesplanlægning, hvilket vil føre til øget opfyldelse af uddannelsesklausulkraft.

Som afrunding fremhæver KS, at opfølgingsforpligtigelsen vedr. Leverandørernes og Støtte-/Tilskudsmodtageres opfyldelse af uddannelsesklausulkraft, følger af BR's beslutning om "Justering af indsatsen

mod social dumping" fra 22. juni 2017. Hermed hjemtages indsatsen mod social dumping med oprettelsen af det interne Indsatsteam mod Social Dumping (Indsatsteamet), og pålægger Indsatsteamet at varetage dialogbaseret opfølgning på de sociale klausuler". Nærværende forslag til revidering af Uddannelsesklausulen ændrer således ikke ansvarsfordelingen mellem Indsatsteamet og projektleder/kontraktejer i forvaltningerne.

3. Sanktioner og mulighed for bonus

ByK/KEJD anser de reviderede sanktionsmuligheder ved formel overtrædelse som hensigtsmæssige. ByK/KEJD bemærker i øvrigt, at forhøjelsen af sanktionsniveauet for tilbudsgivers manglende opfyldelse af forpligtigelsen, kan anses som øget risiko, hvorfor der kan forventes forhøjede enterprisesummer som resultat. ByK/KEJD efterspørger på den baggrund stillingtagen til om:

- Evt. tilbagehold for manglende dokumentation anvendes til at nedsætte evt. efterfølgende bod for manglende overholdelse af forpligtigelsen?
- Om sanktionsniveauet for formel overtrædelse (kr. 100.000 pr. årsværk) opregnes pr. påbegyndt årsværk eller antal af krævede årsværk ganget med kr. 100.000?

ByK/KEJD anerkender muligheden for bonus ved overopfyldelse, men påpeger, at der pt. ikke er afsat midler til udbetaling af denne, hvorfor det efterspørges at der anvises de nødvendige midler.

BUF spørger ind til, hvem der afholder udgiften til bonus.

KFF påpeger de pt. ikke har arbejdet med sanktioner som det fremgår af udkastet til revidering af Uddannelsesklausulen, men betragter manglende overholdelse som misligholdelse af aftale/kontrakt, med deraf følgende mulighed for at foretage tilbagehold/ophæve aftalen/kontrakten.

ØKF bemærker, at mulighed for bonus bør indføres som et selvstændigt afsnit i Uddannelsesklausulen, fremfor at indgå som punkt under afsnit 3.

ØKF bemærker at bestemmelser vedr. sanktionsregimet og mulighed for bonus bør skrives mere tydeligt frem i Vejledningen til Leverandører.

TMF bemærker, at mulighed for bonus bør indføres som et selvstændigt afsnit i Uddannelsesklausulen, fremfor at indgå som punkt under afsnit 3.

KS bemærker, at tilbagehold ikke anvendes til at nedskrive evt. senere bod for manglende opfyldelse af forpligtigelsen, idet der er tale om to overtrædelser af to separate forpligtigelser og deraf to selvstændige sanktioner.

Sanktionen for formel overtrædelse (manglende dokumentation) udgør tilbagehold på kr. 100.000 pr. krævede elev-/lærlingeårsværk.

Det opdaterede sanktionsregime indføres for at strømline KK's sanktionsmuligheder på tværs af forvaltningerne, og ikke mindst for at gøre sanktionsmulighederne gennemsigtige og enslydende både internt i forvaltningerne og overfor Leverandører og Støtte-/Tilskudsmodtagere. Der er tilføjet relevante afsnit i Vejledningen til Leverandører vedr. mulige sanktioner.

KS påpeger at den foreslåede bonusordning som konsekvens af manglende finansiering af puljen til udbetaling af bonus på KK's Budget 2025, skrives ud af den reviderede Uddannelsesklausul.

Opdateret model for beregning og fastsættelse af krav:

ByK/KEJD tager til efterretning at årsværkskravet hæves og bemærker at forhøjelsen forventes at medføre højere entreprissummer.

KS bemærker, at de foreslåede ændringer følger en entydig trend i offentlige udbud om større samfundsansvar samt national lovgivning så som det Boligpolitiske forlig om grøn renovering af almene boliger fra maj 2020 og Arbejdsgivernes Uddannelses Bidrag (AUB) fra 2017. Det kan dog ikke udelukkes at forhøjede krav til beskæftigelse af elever og lærlinge potentielt kan medføre et pres fra nogle Leverandører om højere entreprissummer.

Hjemtagelse til KS af beregning og fastsættelse af årsværkskrav

ByK/KEJD bemærker enighed om hjemtagelsens effektiviseringseffekter. Dog udtrykker de bekymring for, om beregningerne bliver for generelle og ikke tager nok højde for forskelligheder i udbudte aftaler, herunder i relation til: entrepriseformer, valgte materialer og udbudstidspunkter, hvorfor ByK/KEJD stærkt anbefaler, at de inddrages i relevante beregninger.

ByK/KEJD bemærker desuden, at hjemtagelsen næppe forventes at påvirke omkostningerne til ekstern rådgivning, da opgaven med beregning og fastsættelse af krav kun udgør en lille andel af rådgivningsydelsen. Endelig ser ByK/KEJD gerne, at der opstilles servicemål for KS' opgaveløsning.

KS bemærker, at KS bakker op om et forstærket samarbejde med aftaleudbydende forvaltninger og koncernenheder om kravdimensione-

ringen. KS opsætter inden ikrafttrædelse af de reviderede klausuler og opdaterede vejledninger servicemål for opgaven med beregning og fastsættelse af krav om årsværk for beskæftigelse af elev-/lærlinge. KS påpeger i den forbindelse, at opgaveløsningen vil være afhængig af rettidig og konsekvent indberetning fra forvaltningerne til KS af kommende udbud/opgaver, herunder indberetning af de nødvendige detailoplysninger.

Generelle høringsbemærkninger:

ByK/KEJD bemærker at udkast til revideringen generelt indeholder henvisninger til Udbudsloven, men ikke til Tilbudsloven, og foreslår at relevante henvisninger til Tilbudsloven indarbejdes.

ByK/KEJD bemærker, at der i så godt som alle byggesager skal indarbejdes en passus i bevillingsansøgninger om, at bevillingen medfører beskæftigelse af elever/lærlinge, og at ByK/KEJD forslår at forpligtigelsen kun vedrører anlægsbevillinger og ikke planlægningsbevillinger. ByK/KEJD indgår gerne i drøftelser med KS om de afgivne høringssvar.

KFF bemærker, at det pt. ikke er praksis, at KS beregner og fastsætter årsværkskrav, men at KFF selv gør dette i forbindelse med udarbejdelse af kontrakter/tilskudsaftaler, hvor der rejses krav efter Uddannelsesklausulen. KFF bemærker, at det ligeledes ikke er praksis i forvaltningen, at KS løbende orienteres om indgåede aftaler indeholdende Uddannelsesklausulen, men at denne indberetning sker samlet en til to gange årligt. KFF bemærker derfor et behov for etablering af nye arbejdsgange for hhv. fastsættelse af årsværkskrav samt for indberetning af relevante aftaler til KS.

TMF foreslår generelt ændringer i overskrifter og udsondring af Uddannelsesklausulens og tilhørende vejledningers interne henvisninger mellem/til afsnit. TMF foreslår generelt sammenskrivning af klausulens afsnit.

KS bemærker, at relevante henvisninger til Tilbudsloven indarbejdes i materialet, samt at forpligtigelsen til at indføre en passus om at bevillingen medfører beskæftigelse af elever/lærlinge udelukkende angår anlægsbevillinger.

Uddannelsesklausulens overskrifter og struktur bibeholdes som det foreligger i udkastet. Uddannelsesklausulens tredelte opbygning (Forpligtigelsen; Dokumentationskrav; Sanktioner mv.) er indført, for at afspejle samme opbygning i Arbejdsklausulen. Den ensartede opbygning af klausulerne øger gennemsigtigheden af klausulerne og øger tydeligheden i de opstillede krav samlet set. Dog er muligheden for bonus skrevet frem i overskriften til Uddannelsesklausulens afsnit 3.

KS anerkender behovet for etablering af nye arbejdsgange for indberetning af relevante aftaler til KS. KS tager bemærkningerne med i den videre planlægning af arbejdet, således det sikres at relevant information kan indberettes rettidigt. Hertil anerkender KS behovet for specifikke servicemål for beregning og fastsættelse af elev-/lærlingeårsværkrav, og forpligter sig til at overholde opsatte servicemål. KS stiller sig i forlængelse heraf gerne til rådighed for forvaltningerne med råd og vejledning om anvendelse af Uddannelsesklausulen og tilhørende vejledninger.

Særligt om Beskæftigelsesklausulen

Der er generelt afgivet flere høringssvar vedr. udsondringen af Beskæftigelsesklausulen, herunder især i relation til støtte og tilskudsområdet.

KS bemærker, at revideringen af Beskæftigelsesklausulen ligger udenfor nærværende forslag til revidering af Uddannelsesklausulen, og derfor ikke er omfattet af denne. KS kvitterer for Forvaltningernes ønske om og behov for klare retningslinjer for anvendelse af Beskæftigelsesklausulen, herunder særligt i relation til støtte- og tilskudsområdet. KS noterer sig bemærkningerne, der indgår i KS' videre arbejde.

I forlængelse heraf skal KS præcisere, at anvendelsen af Beskæftigelsesklausulen, herunder særligt i relation til beskæftigelsen af ledige, ikke må have fortrængende effekt i relation til ordinære ansættelser/lærepladser. Det følger af rimelighedskravet og merbeskæftigelseskravet i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, der skal sikre hhv. et rimeligt forhold mellem antallet af ordinært ansatte uden tilskud og antallet af ansatte med løntilskud og personer i virksomhedspraktik, samt at der skal ske en nettoudvidelse af antallet af ansatte. Det følger af BR-beslutning den 23. februar 2023, at krav om beskæftigelse efter beskæftigelsesklausulen "...skal ske under hensyntagen til, om der også stilles krav om uddannelse efter Uddannelsesklausulen. Hvis det ikke vurderes muligt og proportionalt at stille krav om ansættelse af personer med handicap, kan den konkrete kontrakt undtages fra kravet." Herved har Uddannelsesklausulen forrang i forhold til Beskæftigelsesklausulen ved afvejning af proportionalitet.